

Kurzus kódja(i): FLM-401.46
FEN-140.61
FLMD-311

Kurzus címe: A kelet-európai film 1989 után

Tanár neve: Strausz László

Kurzus időpontja, helye: Csüt 9.00-10.30 34

Vetítések időpontja, helye: 1. vetítés: hétfő 17.30-19.30 -137
2. vetítés: szerda 17.00-19.00 34

Kurzus típusa: Előadás

Kurzus leírása: A kurzus kísérletet tesz arra, hogy két főbb szempontból feltérképezze: milyen trendek léteznek a kelet-európai rendszerváltozások után készült játékfilmek között (szó esik majd néhány nem kelet-európai rendező által készített, de a régióval foglalkozó munkáról is).
Elsősorban az előadások során arra a kérdésre keressük a választ, hogy a főbb társadalmi és politikai-történelmi változások milyen lenyomatot hagytak a régió egyes országainak játékfilmtermésén. Látszik-e a rendszerváltás a vásznon, és ha igen hogyan? Milyen társadalom- és történelemkép bontakozik ki a játékfilmes munkákból tematikus illetve stílárius szempontból? Mik a főbb különbségek a régió országainak 1989 után készült filmjei között? Vannak-e „nemzeti stílusai” a játékfilmes emlékezetnek? Milyen a nyugati kritika reakciója a '89 utáni kelet-európai filmekre?
A második kérdéskörön belül a műfaji film 1989 utáni kelet-európai fejlődésével foglalkozunk. Hogyan alakulnak át a műfaji filmekben a társadalmi-történelmi témák? Mennyiben határozza meg a műfaji keret a historikus szemléletet?
A kurzus nem kíván reprezentatív képet alkotni a fenti szempontok alapján a régióról: az előadások során főként a délszláv országokban, a volt NDK-ban, Romániában és Magyarországon készült filmekről lesz szó.

<i>Időpontok</i>	<i>Előadás téma</i>
1. hét: Szept 16	Bevezetés – '89 előtti kelet-európai film
2. hét: Szept 23	Kontextus: történelem és emlékezet
3. hét: Szept 30	Maszkulinitás válsága I. Cabaret Balkan
4. hét: Okt 7	A kelet-európai régió: kívülről és belülről
5. hét: Okt 14	Maszkulinitás válsága II. X Generáció
6. hét: Okt 21	Groteszk es abszurditás
7. hét: Nov 4	Műfaji filmek: nosztalgia
8. hét: Nov 11	Műfaji filmek: történelem mint krimi
9. hét: Nov 18	Metaforikus, allegorikus emlékezet
10. hét: Nov 25	Történelem és paródia
11. hét: Dec 2	Szubjektív látásmód – kortárs román film
12. hét: Dec 9	Kamera, test, történelem
13. hét: Dec 16	Összegzés

Kurzus teljesítésének követelményei: Vetítések és előadások rendszeres látogatása, félév végi zh.

Vetített filmek:	Vetítések
	1. hétfő 17.30 - 137
	2. szerda 17.00 – 34
	Szept13: nincs vetítés
	Szept15: *Filmrészletek
	Szept20: *Filmrészletek
	Szept22: <i>A napfény íze</i> (Szabó, 1999)
	Szept29: <i>Underground</i> (Kusturica, 1998)
	Okt4: <i>Moszkva tér</i> (Török, 2001)
	Okt6: <i>Eső előtt</i> (Manchevski, 1994)
	Okt11: <i>Szép napok</i> (Mundruczó, 2002)
	Okt13: <i>Sebek</i> (Dragojevic, 1998)
	Okt18: <i>Otesanek</i> (Svankmajer, 2000)
	Okt20: <i>Tuvalu</i> (Helmer, 1999)
	Nov1: <i>Napsugár sétány</i> (Hausman, 1999)
	Nov3: <i>Goodbye Lenin</i> (Becker, 2003)
	Nov8: <i>Mások élete</i> (Donnersmarck, 2006)
	Nov10: <i>A lövés utáni csend</i> (Schlöndorff, 2000)
	Nov15: <i>Delta</i> (Mundruczó, 2006)
	Nov17: <i>Hosszú alkony</i> (Janisch, 1997)
Nov22: <i>Helyfoglalás</i> (Szöke, 2000)	
Nov24: <i>Taxidermia</i> (Pálfi, 2006)	
Nov29: <i>Mesék az aranykorból</i> (Höfer, Marculescu et al, 2009)	
Dec1: <i>Lazarescu úr halála</i> (Puiu, 2005)	
Dec8: <i>4 hónap, 3 hét és 2 nap</i> (Mungiu, 2006)	

Kötelező / ajánlott irodalom: Kötelező irodalom:

1. Bíró Yvette: Tájékp csata után. „A másik Európa” filmjei. + Pátosz és irónia a kelet-európai filmekben. In: Bíró Yvette: A rendtelenség rendje: film/kép/esemény. Cserépfalvi: Budapest, 1996. 41-80.o.
2. Murai András: Film és kollektív emlékezet (részletek)
3. Krisztina Sztojanova: Rendszerváltás a kelet-európai mozikban. Eszmélet. <http://www.freeweb.hu/eszmelet/35/sztojanova35.html>
4. Mihancsik Zsófia: A rendszerváltás filmjei. Filmvilág 2002 Január.
5. H. Sas Judit: A rendszerváltás utáni magyar film társadalomképe. http://real.mtak.hu/821/1/42865_ZJ1.pdf
6. Kinokultura összeállításai a kortárs kelet-európai filmről. <http://www.kinokultura.com/index.html> [angolul]
7. Kelet-európai film a rendszerváltás után. Metropolis – 2002/3-4.
8. Király Jenő: Bevezetés a népszerű filmkultúra vizsgálatába. In: uő. (szerk.): *Film és szórakozás*. Budapest: MOKÉP–MFIF, 1981. pp. 3–50.
9. Magyar műfaji film. Metropolis – 2010/1.

Ajánlott irodalom:

1. Janina Falkowska, “The “Political” in the Films of Andrzej Wajda and Krzysztof Kieslowski.” *Cinema Journal*. 34 (1995): 37-50.
2. Metropolis - 2000/1 - Magyar operatőrök
3. Vajdovich Györgyi – Varga Balázs: Magyar filmtörténet 1919-től napjainkig. In: *A Dunánál. Magyarok a XX. században (1918–2000)*. CD-ROM. Budapest, Enciklopédia Humana Egyesület, 2001., illetve In: *Magyar Kódex*
6. Budapest, Kossuth Kiadó, 2001. (OSZK MEK: <http://mek.oszk.hu/01900/01906/html/index4.html>) -- releváns részek
4. Zsugán István: *Subjektív magyar filmtörténet 1964–1994*. Budapest, Osiris–Századvég, 1994. -- releváns részek
5. Ripp, József. 2006. Rendszerváltás Magyarországon 1987-1990. Budapest: Napvilág.
6. Micha Glenny, *The Balkans: nationalism, war, and the Great Powers, 1804-1999*. New York: Viking, 2000.
7. Hames, Peter (ed): *The cinema of Central Europe*. London—New York: Wallflower Press, 2004.

-
8. Imre, Aniko (ed): East European cinemas. London: Routledge, 2005.
 9. Iordanova, Dina (ed): The cinema of the Balkans. London—New York : Wallflower, 2006.
 10. Galt, Rosalind: The New European Cinema: Redrawing the Map. New York: Columbia University Press, 2006.
 11. Sarkisova, Oksana and Péter Apor (eds): Past for the eyes: East European representations of communism in cinema and museums after 1989. Budapest—New York: Central European University Press, 2008.
 12. György Péter: Néma hagyomány. Magvető, Budapest: 2001
 13. Svetlana Boym: The future of nostalgia. New York, Basic Books: 2001
-